

สรุปเข้ม

สำหรับทบทวนและเตรียมตัวสอบแบบเร่งรัด

สังคมศึกษา ป.5

- ◆ สรุปเนื้อหาที่สำคัญแต่ละบท
- ◆ ข้อสอบประจำบท
- ◆ พร้อมเฉลย

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟลิक्सเซ็นเตอร์

สรุปเข้ม สังคมศึกษา ป.5

เขียนโดย ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์

ISBN (E-book) 2026-0120-0017-1

จำหน่ายอีบุ๊ก กุมภาพันธ์ 2569

ราคา 39 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

เนื้อหา รูปเล่ม และภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์
ห้ามคัดลอก ยกเว้นได้รับอนุญาต

บรรณาธิการ กวียา เนาวประทีป

ปก/รูปเล่ม ฝ่ายศิลปกรรม สำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

พจก. สำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์

เลขที่ 45 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2433-7755-7 โทรสาร : 0-2433-7703

จัดจำหน่ายในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดย

บริษัท เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด

85 ซอยบรมราชชนนี 75 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2433-7755-7, 086-330-6425

คำนำ

สำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์ได้พิจารณาเห็นว่านักเรียนในระดับชั้นนี้ควรจะมีหนังสือ **สรุปเข้ม สังคมศึกษา** ไว้เพื่อจะได้ใช้เป็นคู่มือในการอ่านทบทวนความรู้ในการเตรียมตัวก่อนสอบ ไม่ว่าจะเป็นการสอบระหว่างภาคเรียน หรือการสอบปลายภาคเรียน เพื่อเลื่อนระดับชั้นก็ตาม ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะได้เกิดความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น และทำข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหนังสือเล่มนี้ได้ทำการสรุปเนื้อหาในแต่ละบทไว้อย่างครบถ้วน มีข้อสอบท้ายบทให้นักเรียนได้ฝึกทำเพื่อเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองในเวลาอันจำกัด รวมทั้งยังมีเฉลยไว้ให้ตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยตนเองตอนท้ายเล่มอีกด้วย

สำนักพิมพ์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์ให้แก่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีอีกเล่มหนึ่ง

ฝ่ายวิชาการ
สำนักพิมพ์ฟลิคส์เซ็นเตอร์

สารบัญ

บทที่ 1 ศาสนา	5
บทที่ 2 หน้าที่พลเมือง	27
บทที่ 3 เศรษฐศาสตร์	39
บทที่ 4 ประวัติศาสตร์	40
บทที่ 5 ภูมิศาสตร์	64
บทที่ 6 อาเซียน	77
บทที่ 7 ประเทศสมาชิกอาเซียน	85
เฉลยข้อสอบ	103

สาระสำคัญ

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
2. พุทธประวัติ
3. พุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง
4. พระไตรปิฎก
5. พระรัตนตรัย
6. ไตรสิกขา
7. โอวาท 3
8. พุทธศาสนสุภาษิต
9. การสวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา
10. ศาสนพิธี
11. มรรยาทชาวพุทธ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และหลักในการพัฒนาชาติไทยได้
2. สามารถสรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้
3. แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้

4. สามารถสวดมนต์ แผ่เมตตา หรือพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือได้
5. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมได้
6. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมได้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา

1. **มรดกทางด้านรูปธรรม** ได้แก่ ศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ วิหาร เจดีย์ โบราณวัตถุ เช่น พระพุทธรูป พระเครื่อง รวมถึงสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจและสวดลายที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประกอบ

2. **มรดกทางด้านจิตใจ** ได้แก่ หลักธรรมคำสั่งสอน ความเชื่อ และคุณธรรมต่างๆ เช่น ความกตัญญู ความอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพผู้อาวุโส การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย

1. **การพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม** มีดังนี้

1.1 ภาวนา 4 หมายถึง การอบรมพัฒนาให้เจริญขึ้น 4 ประการ คือ กายภาวนา สีลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา

1.2 ไตรสิกขา หมายถึง การศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนและสังคม 3 ประการ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

1.3 อริยสัจ 4 หมายถึง ความจริงที่ประเสริฐ เข้าใจดังตนของสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุและผล คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

2. **การพัฒนาด้านจิตใจ** หลักธรรมที่ควรนำไปใช้ในการพัฒนาจิตใจ คือ หลักโอวาท 3

1. เว้นจากการทำชั่วทั้งกาย วาจา และใจ

2. บำเพ็ญความดีสม่ำเสมอ

3. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

2. พุทธประวัติ

สรุปพุทธประวัติ

ประสูติ

พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า เจ้าชายสิทธัตถะ พระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะและพระนางสิริมหามายา พระองค์ประสูติที่สวนลุมพินีวัน ในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ก่อนพุทธศักราช 80 ปี

การศึกษา

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุได้ 8 พรรษา พระราชบิดาได้ให้ศึกษา ศิลปวิทยาการต่างๆ กับครูวิศวามิตร ซึ่งใช้เวลาไม่นานเจ้าชายก็สำเร็จศิลปวิทยาการ ทั้งหมด

การอภิเษกสมรส

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุ 16 พรรษา ได้อภิเษกสมรสกับ พระนางยโสธราหรือพิมพา แห่งกรุงเทวทหะนคร มีพระโอรส 1 องค์ พระนามว่า ราหุล

การเสด็จออกผนวช

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวชเมื่อพระชนมายุ 29 พรรษา เพราะทรง เห็นเทวทูต 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ แต่พระองค์ทรงพอพระทัย เพศสมณะ ทำให้เบื่อหน่ายในราชสมบัติ จึงเสด็จออกผนวชและทรงปลงพระเกศา ผนวช ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา หลังผนวชทรงบำเพ็ญเพียรเป็นเวลา 6 ปี จึงตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งตรงกับวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

โปรดพุทธบิดา

พระพุทธเจ้าทรงระลึกถึงพระคุณของพระประยูรญาติ จึงได้เสด็จกลับ กรุงกบิลพัสดุ์ ทรงแสดงธรรมโปรดพระราชบิดา พระนางมหาปชาบดีโคตมี และ พระประยูรญาติ จนเกิดความเลื่อมใสและบรรลुरुธรรมในที่สุด

พระพุทธเจ้าทรงมอบหลักคำสอนที่เรียกว่า อริยทรัพย์ (ทรัพย์ที่ประเสริฐ) ให้เจ้าชายราหุลจนบรรลुरुธรรม เจ้าชายราหุลจึงได้ขอบรรพชาเป็นสามเณร (เจ้าชาย ราหุลเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา)

พุทธกิจ

พุทธกิจ หมายถึง กิจวัตรที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติในแต่ละวันนับตั้งแต่ ตรัสรู้ โดยเริ่มตั้งแต่พระพุทธเจ้าพระชนมายุ 35 พรรษา จนถึง 80 พรรษา รวม ทั้งสิ้น 45 พรรษาที่พระองค์ทรงทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยทรงปฏิบัติ เป็นกิจวัตรประจำวัน สรุปได้ดังนี้

1. เวลาใกล้รุ่ง ทรงตรวจพิจารณาด้วยญาณว่า ผู้ใดมีบุญญาที่จะบรรลुरुธรรม ที่ทรงโปรดได้

2. เวลาเช้า ทรงออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ผู้ที่จะบรรลุนิพพานที่ทรงสอนได้
3. เวลาบ่าย-เย็น แสดงธรรมโปรดประชาชนทั่วไป
4. เวลาค่ำ ประทานพระโอวาทแก่พระสงฆ์สาวก
5. เวลาเที่ยงคืน ทรงตอบปัญหาแก่เหล่าภิกษุและเทวดา

พุทธจริยา 3

พุทธจริยา 3 หมายถึง พระจริยวัตรหรือการบำเพ็ญประโยชน์ของพระพุทธเจ้า มี 3 ประการ ได้แก่

1. โลกัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชาวโลก ทรงแสดงธรรมโปรดตามพุทธกิจ 5 โดยไม่เลือกฐานะของบุคคล
2. ญาติัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่พระประยูรญาติของพระองค์
3. พุทธัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ของพระองค์ในด้านเป็นผู้นำศาสนา

3. พุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง

พุทธสาวก

พระโสมโกฬิวิสะ

พระโสมโกฬิวิสะเป็นบุตรของอุสภเศรษฐีแห่งวรรณะแพศย์ มีโอกาสได้ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าและได้สดับพระธรรมเทศนาจนเกิดความเลื่อมใสจึงขอบวช

เมื่อบวชแล้ว ท่านฝึกปฏิบัติธรรมอย่างถึงที่สุด แม้ร่างกายจะได้รับความยากลำบาก พระโสมโกฬิวิสะก็มุ่งมั่นทำความเพียรจนร่างกายได้รับความทุกข์ พระพุทธเจ้าจึงทรงประทานโอวาทด้วยข้ออุปมาเรื่องพินสามสาย ซึ่งเปรียบได้กับการปฏิบัติธรรมที่ตั้งเกินไป หรือหย่อนเกินไปย่อมไม่เกิดผลดี แต่ควรปฏิบัติให้พอเหมาะพอดี หรือยึดทางสายกลาง

เมื่อพระโสมโกฬิวิสะได้สดับพระโอวาท ท่านได้ปฏิบัติตาม ในไม่ช้าก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าทรงยกย่องว่า พระโสมโกฬิวิสะเป็นเอตทัคคะในทางปรารภความเพียร

ชาดก

จุฬเสฏฐิชาดก

ครั้งหนึ่งในสมัยพุทธกาล มีเศรษฐีผู้หนึ่งในเมืองพาราณสีเป็นผู้มีสติปัญญารอบรู้ วันหนึ่งขณะเดินทางไปเข้าเฝ้าพระราชบิดา ได้พบหนูดายตัวหนึ่งอยู่บนทางเดิน ท่านได้บอกแก่เด็กกำพร้าว่า ผู้ใดนำหนูดายนี้ไปขายผู้นั้นจะได้เป็นเศรษฐี เด็กกำพร้าจึงเอาหนูดายไปขายแก่คนเลี้ยงแมว ได้เงินมาจำนวนหนึ่งเขาก็นำไปซื้อน้ำอ้อยไปแจกคนเก็บดอกไม้ คนเก็บดอกไม้จึงมอบดอกไม้ให้เป็นสิ่งตอบแทน เขานำดอกไม้ที่ได้ไปขายจนมีเงินมากขึ้น อยู่มาวันหนึ่งมีลมพายุพัดต้นไม้ล้ม เขาเก็บกิ่งไม้ไปทำฟืนและนำไปขายให้พวกช่างหม้อ ต่อมาเมื่อพ่อค้ามาขายผ้า เขาซื้อผืนผ้ามาขายให้พ่อค้าผ้า ทำมาค้าขายได้กำไรมหาศาลจนมีฐานะเป็นเศรษฐี มีชื่อเรียกขานว่า “จุลลกลเศรษฐีผู้มีปัญญา” เขานำทรัพย์สินไปตอบแทนบุญคุณเศรษฐีผู้เป็นนายเก่า นายเก่าได้ยกยอให้เป็นภรรยาและได้ยกสมบัติให้เป็นมรดกด้วย

แบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1. คนขยันมีปัญญาย่อมมหาทรัพย์
2. ต้นทุนเล็กน้อยก็สามารถทำให้เกิดทรัพย์มหาศาลได้

วิธณาโรหชาดก

ในอดีตกาล ราชสีห์และเสือโคร่งอาศัยอยู่ด้วยกันในถ้ำแห่งหนึ่งโดยมีสุนัขจิ้งจอกอยู่รับใช้ อาศัยกินเศษอาหารที่เหลือ อยู่มาวันหนึ่งสุนัขจิ้งจอกมีความคิดอยากกินเนื้อราชสีห์และเสือโคร่ง จึงออกอุบายให้ทั้งสองแตกความสามัคคีกันโดยไปยุยงราชสีห์ว่าเสือโคร่งกล่าวขโมยเนื้อราชสีห์ว่ามีความกล้าหาญน้อยกว่าเสือโคร่ง ราชสีห์ไม่เชื่อและไม่สนใจคำยุยงนั้น สุนัขจิ้งจอกจึงไปยุยงเสือโคร่ง เสือโคร่งจึงไปถามราชสีห์หาข้อเท็จจริงและรู้ว่าสุนัขจิ้งจอกยุยงให้แตกความสามัคคีกัน เมื่อความจริงปรากฏสุนัขจิ้งจอกจึงไม่สามารถอาศัยอยู่กับราชสีห์และเสือโคร่งได้อีกต่อไป

แบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1. มิตรที่ดีเป็นที่พึ่งได้ ต้องรักษามิตรที่ดีไว้
2. ผู้ประทุษร้ายมิตร เป็นผู้เลวแท้ จึงไม่ควรกระทำ
3. ผู้ไม่ประทุษร้าย ย่อมมีผู้ยกย่องบูชา และนำไปเป็นแบบอย่าง